

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

रत्नागिरी जिल्हा

२००२-२००३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

ENTRÉD IN
322

सत्यमेव जयते

जिल्हा

सामाजिक व आर्थिक समालोचन

२०१२-१३

रत्नागिरी जिल्हा

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

2002 - 2003

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
		भाग - 1	
1)		1. दृष्टीक्षेपात जिल्हा	I ते VI
2)		2. सामाजिक व आर्थिक समालोचन	I ते 14
		भाग - 2	
		1) क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या	
1	1.1	2001 च्या जनगणनेनुसार तहसिलनिहाय क्षेत्रफळ, घरे, लोकसंख्या	1
2	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक	2
3	1.3	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकानिहाय वर्गीकरण	6
4	1.4	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	7
5	1.5अ	1991 च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या	8
6	1.5ब	1991 च्या जनगणनेनुसार काम करणाऱ्या व्यक्तींची उद्योग गट क्षेत्रनिहाय विभागणी	10
7	1.6अ	1981 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण	10
8	1.6ब	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण	11
9	1.7	1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसुचित जाती व जमातीची लोकसंख्या	12
10	1.8	भित्ती / छपरेयासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे 1991 च्या जनगणनेनुसार वर्गीकरण	13
11	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण व नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे 1991 च्या जनगणनेनुसार वर्गीकरण	14
12	1.10	1991 च्या जनगणनेनुसार जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	15
13	1.11	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न - चालू किंमतीनुसार	16
14	1.12	क्षेत्रवार जिल्हा उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न - स्थिर किंमतीनुसार	17
		2) हवामान	
15	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	18
		3) कृषि	
16	3.1	जमिनीचा वापर	20
17	3.2	तालुकानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र	21
18	3.3	मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन	24
19	3.4	विविध साधनांचे तालुकानिहाय ओलिताखालील क्षेत्र	24
20	3.5	निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र	25
21	3.6 अ	तालुकानिहाय सिंचन विहिरी व हत्तर विहिरी	28
22	3.6 ब	तालुकानिहाय कुप नलिका, हातपंप आणि विद्युत पंप	28

पुढे चालू

(2)

1	2	3	4
23	3.7	विहिरी खेरीज लघुपाटबंधाऱ्यांची कामे	29
24	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे पकल्प	30
25	3.9	वहिल धारण जमिनींची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ	31
26	3.10	तालुकानिहाय कृषि अवजारे	32
27	3.11	दुष्काळ व टंचाई परिस्थितीची माहिती	-
		4) पशुसंवर्धन, वन व मत्स्यव्यवसाय	
28	4.1	1997 च्या पशुगणनेनुसार तालुकानिहाय पशुधन	33
29	4.2	तालुकानिहाय पशुवैद्यकीय संस्था	36
30	4.3	रोगाच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्युची संख्या	37
31	4.3अ	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य	38
32	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि कत्तल केलेले पशु	38
33	4.5	जिल्हयातील वन क्षेत्र	39
34	4.6	जिल्हयातील माड्य व गौण वन उत्पादने	39
35	4.7	जिल्हयातील भुजल मत्स्य व्यवसाय	40
36	4.8	जिल्हयातील सागरी मत्स्य व्यवसाय	40
		5) रोजगार, उद्योग, खाणकाम व वीज	
37	5.1	कारखान्यातील कामगारांची सरासरी संख्या	41
38	5.2	चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगांचे वर्गीकरण	43
39	5.3	कामांच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू कारखान्यांचे वर्गीकरण	45
40	5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबतींचा तपशील (वार्षिक उद्योग पाहणी)	47
41	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी	48
42	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	49
43	5.7	1999 च्या कर्मचारी गणनेनुसार जिल्हयातील कर्मचारी	49
44	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार	50
45	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरे /गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या	50
46	5.10	विजेचा वापर	51
47	5.11	कृषि व बिगर कृषि उद्योग (आर्थिक गणना 1998)	52
48	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची आणि नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	53
49	5.13	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	53
50	5.14	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांमधील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	54
51	5.15	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना (आर्थिक गणना 1998)	55
52	5.16	प्रमुख उद्योग गटानुसार कृषि व बिगरकृषि सहकारी आस्थापना (आर्थिक गणना 1998)	55
53	5.17अ	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा गटातील एकूण स्वकार्यरत आस्थापनातील नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकरामान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	56

पुढे चालू

1	2	3	4
54	5.17ब	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा गटातील एकूण आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	56
55	5.18अ	घाऊक व किरकोळ व्यापार गटातील एकूण स्वकार्यरत आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	57
56	5.18ब	घाऊक व किरकोळ व्यापार गटातील एकूण स्वकार्यरत आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	57
57	5.19अ	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा गटातील एकूण स्वकार्यरत आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	58
58	5.19ब	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा गटातील एकूण आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	58
59	5.20अ	सर्व उद्योग गटातील एकूण स्वकार्यरत आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	59
60	5.20ब	सर्व उद्योग गटातील एकूण आस्थापनांची संख्या व नियमित काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	59
		6) सहकार	
61	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	60
62	6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्था	61
63	6.3	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची लेखापरिक्षा वर्गाप्रमाणे वर्गवारी	62
64	6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य	62
65	6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	63
66	6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य	64
67	6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य	-
68	6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	65
69	6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	66
70	6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	-
71	6.11	जिल्ह्यातील बिगरकृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य	66
72	6.12	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	67
73	6.13	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य	68
74	6.14	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे महत्वाचे कार्य	68
75	6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती	-
76	6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	69
		7) वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	
77	7.1	सार्वजनिक अर्थ राहायित संस्था मार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकानिहाय माहिती	70
78	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म व मृत्युंची संख्या	71

(4)

क्र.	2	3	4
79	7.3	विविध कारणांनुसार मृत्यूची संख्या	72
80	7.4 अ	माताबाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणी	73
81	7.4 ब	पटकी प्रतिबंधक लस टोचणी	--
82	7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रे	74
		8) शिक्षण	
83	8.1	2001 च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय साक्षरता	75
84	8.2	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या	76
85	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी	77
86	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था	79
87	8.5	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या शैक्षणिक सवलती	79
88	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	80
89	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय) व तांत्रिक शाळा (7 वी ते 12 वी)	80
90	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे	--
91	8.9	शिक्षाकरीता प्रशिक्षण संस्था	81
92	8.10	तालुकावार शाररीक शिक्षण महाविद्यालये, क्रिडांगणे, क्रिडासंस्था आणि क्रिडाशिष्यवृत्तीधारक इत्यादी माहिती	81
		9) दळणवळण व वाहतूक	
93	9.1 अ	रेल्वे मार्गाची लांबी	82
94	9.1 ब	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी	82
95	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी	83
96	9.3	जापसत असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या	84
97	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक	84
98	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना	85
99	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा	91
		10) स्थानिक संस्था	
100	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	91
101	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	92
102	10.3	जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च	93
103	10.4	महानगरपालिका / नगरपालिका उत्पन्न व खर्च	94
		11) योजना	
104	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च	95
105	11.2	योजनांतर्गत महत्वाची भौतिक साधने	97
106	11.3	रोजगार हमी योजना	101
107	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च	101
108	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना	102

पुढे चालू

(5)

1	2	3	4
109	11.6	संकरीत व आधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र	103
110	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक खतांचे वाटप	104
111	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने	--
112	11.9	जिल्ह्यातील दुग्ध संस्था	105
113	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रम	--
114	11.11	एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमांची प्रगती, त्यावरील तरतुद व खर्च	105
115	11.12	वीस कलमी कार्यक्रम	106
116	11.13	विशेष घटक योजना	107
117	11.14अ	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (लोरेसभा)	108
118	11.14ब	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा)	108
119	11.14क	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद)	109
120	11.14ड	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (राज्यसभा)	109
		12) किंमती व निर्देशांक	
121	12.1	जिल्ह्यातील निवडक शेती मालांच्या सरासरी घाऊक किंमती	--
122	12.2	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती	110
123	12.3	कामगाऱांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	114
		13) न्याय व प्रशासन	
124	13.1	जिल्ह्यातील पोलीस दल	115
125	13.2	जिल्ह्यातील गुन्ह्यांची वर्गवारी	116
126	13.3	जिल्ह्यातील तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार	117
127	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे व्योगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	117
128	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकाली काढलेली प्रकरणे	118
		14) बँकींग व विमा	
129	14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका, त्यांच्या ठेवी व कर्जे	118
130	14.2	संयुक्त भांडवली संस्था	118
131	14.3	उत्तरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम	119
		15) संकीर्ण	
132	15.1	जिल्ह्यातील चित्रपट गृहे	119
133	15.2	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्प बचत गुंतवणूक व खातेदार	120
134	15.3	तालुकानिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल	120
135	15.4	छापखाने आणि छापलेली नियतकालिके व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके	121
136	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांबूळ, गहू व साखर	121
137	15.6	सप्टेंबर 1999 मधील लोकसभा व विधानसभा निवडणूक तालुकानिहाय यादी	122
138	15.7	आधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्राम गृहांची तालुकावार यादी	123
139	15.8	निवडक निर्देशांकाचे कल	124 ते 128

टीप : निरंक माहिती असलेल्या तक्त्यांचा समावेश प्रकाशनात करण्यात आला नाही, त्याकरीता त्या तक्त्यांना अनुक्रमाणिकेमध्ये पृष्ठ क्रमांक देण्यात आलेले नाहीत.

भाग : 1

जिल्हा दृष्टिक्षेपात

पान I ते VI

आर्थिक समालोचन

पान 1 ते 14

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 2002-03

दृष्टिक्षेपात जिल्हा :- रत्नागिरी

अ.क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य	
1	2	3	4	5	
एक	प्राकृतिक रचना				
	अ) भौगोलिक स्थान				
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	16.30 ते 18.04	16.4 ते 22.1	
	2) पूर्व रेखांश	अंश	73.02 ते 73.52	72.6 ते 80.9	
	ब) हवामान 2001				
	1) किमान तापमान	सेल्सिअस	18.6	5.6	
	2) कमाल तापमान	सेल्सिअस	34.9	45.9	
			2002	1998	
	3) पर्जन्य सरासरी -2002	मि. मी.	2926	1628	
	क) प्रशासकीय विभाग - 2002-03				
	1) तहसिल	संख्या	9	353	
	2) पंचायत समित्या	संख्या	9	347	
	3) टंचाईप्रस्त तालुके	संख्या	—	उ.ना.	
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	9	उ.ना.	
5) शहरे (2001 प्रमाणे)	संख्या	10	378		
6) गावे एकूण (2001 प्रमाणे)	संख्या	1543	43722		
1) निर्जन गावे	संख्या	3	उ.ना.		
2) बस्ती असलेली गावे	संख्या	1540	43722*		
7) क्षेत्रफळ (1991 प्रमाणे)	चौ.कि.मी.	8326	307583		
दोन	प्रशासकीय संस्था 2002 - 03				
	1) पंचायत समित्या	संख्या	9	347.	
	2) महानगरपालिका	संख्या	—	19	
	3.1) नगरपरिषदा	संख्या	4	224	
	3.2) नगर पंचायती	संख्या	1	उ.ना.	
	4) कटक मंडळे	संख्या	—	7	
	5) ग्रामपंचायती (गट ग्रामपंचायती धरुन)	संख्या	848	27805**	
			31.3.03	31.12.01	
	6) पोलिस स्टेशन	संख्या	13	926	
	7) पोलिस चौकी/औट पोस्ट	संख्या	29	1769	
	तीन	लोकसंख्या			
		जनगणना - 2001			
		1) ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	1504	55732
		2) नागरी लोकसंख्या	हजारात	192	41020
3) एकूण लोकसंख्या	हजारात	1696	96752		

* निर्जन गावे धरुन

** नगरपंचायत धरुन

पुढे चालू

1	2	3	4	5
	जनगणना - 1991			
	4) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	हजारात	27	8758
	5) अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	1.75	11.09
	6) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	हजारात	15	7318
	7) अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	0.97	9.27
	लोकसंख्या - 2001			
	8) पुरुष	हजारात	794	50334
	9) स्त्रिया	हजारात	902	46418
	10) स्त्री पुरुष प्रमाण (हजार पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण)	संख्या	1135	922
	11) घनता (दर चौ.कि.मी.क्षेत्रातील लोकसंख्या)	संख्या	207	314
	12) साक्षरतेचे प्रमाण - 2001			
	1) एकूण	टक्केवारी	75.35	77.3
	2) पुरुष	टक्केवारी	86.28	86.3
	3) स्त्रिया	टक्केवारी	65.98	67.5
	4) राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	क्रमांक	19	--
चार	जिल्हा उत्पन्न अंदाज - 2001-02			
	1) चालू किंमतीनुसार			
	1) एकूण जिल्हा उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	3456	271406
	2) दरडोई जिल्हा उत्पन्न (स्थूल)	रुपये	20291	27755
	3) एकूण जिल्हा उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	3102	241877
	4) दरडोई जिल्हा उत्पन्न (निव्वळ)	रुपये	18210	24736
	2) स्थिर (1993-94) किंमतीनुसार			
	1) एकूण जिल्हा उत्पन्न (स्थूल)	कोटी	2126	166516
	2) दरडोई जिल्हा उत्पन्न (स्थूल)	रुपये	12482	17029
	3) एकूण जिल्हा उत्पन्न (निव्वळ)	कोटी	1899	147359
	4) दरडोई जिल्हा उत्पन्न (निव्वळ)	रुपये	11148	15070
पाच	कृषि (स्थायी 1998-99)			अस्थायी
	1) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	816	30758
	2) जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	6	5214
	त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	0.71	16.95
	3) शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन			
	अ) बिगर शेती वापराखालील जमिनी	हजार हेक्टर	21	1380
	ब) पडीत व लागवडी लायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	198	1720
	क) एकूण (अ + ब)	हजार हेक्टर	219	3100

1	2	3	4	5
	4) पडीक जमिनी व्यतिरीक्त लागवड न केलेली इतर जमीन (हेक्टर)			
	1) कायम गुरेचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	28	1249
	2) झाडे झुडुपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	49	247
	3) लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	138	915
	5) पडीक जमीन			
	1) चालू पड	हजार हेक्टर	51	1255
	2) इतर पड	हजार हेक्टर	68	1200
	6) पिकाखालील क्षेत्र			
	1) पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	258	17579
	2) दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	33	4808
	3) एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	291	22387
	7) ओलित क्षेत्र			
	1) निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	3	2971
	2) एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	3	3668
	8) महत्वाच्या पिकाखालील अन्नधान्याचे क्षेत्र	हजार हेक्टर	115	12779
	9) बहिर् धारण जमीन 1990-91			1995-96
	1) 2 हेक्टर पेक्षा कमी धारक	संख्या"000"	194	7442
	2) 2 ते 10 हेक्टर धारक	संख्या"000"	95	3095
	3) 10 पेक्षा जास्त धारक	संख्या"000"	11	116
	10) जमीन महसूल वसूली 2002-03	लाखात	267	उ.ना.
	11) जिल्हा परिषदांचा उपकर 2002-2003	लाखात	16	2368
	12) पंचायत समित्यांचा उपकर 2002-2003	लाखात	13	
सहा	पशुसंवर्धन (पशुगणना) - 1997			
	1) एकूण पशुधन	हजारात	778	39638
	2) गायी व बैल	हजारात	581	18071
	3) म्हैशी व रेडें	हजारात	95	6073
	4) मेंढया व शेळया	हजारात	60	14802
	5) कांबडया व बदके	हजारात	1589	35392
सात	सहकार 2002-03			
	1) एकूण सहकारी संस्था	संख्या	1791	173402
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	संख्या	380	20839
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्थेचे सभासद संख्या	हजारात	254	11436
	4) दुग्ध सहकारी संस्था	संख्या	199	25574
	5) प्राथमिक कृषि पतसंस्थानी दिलेली कर्जे	रु.कोटीत	26	4076

1	2	3	4	5
आठ	जलसिंचन 30.6.2002 राजी पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभ क्षेत्र			
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	--	32
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	2	178
	1 व 2 चे लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	6	उ.ना.
	3) लघु पाटबंधारे प्रकल्प (राज्यस्तर) त्याचे (3) चे लाभक्षेत्र	संख्या	39	2182
	4) सिंचन विहिरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	9	उ.ना.
		हजार हेक्टर	3	1931
नऊ	उद्योग 2002			
	1) नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	309	34170
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या	संख्या	275	28707
	3) सहकारी साखर कारखान्यांची संख्या 2002-03	संख्या	--	201
	4) सहकारी साखरेचे कारखान्यातील उत्पादन 2002-03	हजार टन	--	6218
	5) सूत गिरण्या 2002 - 03	संख्या	1	230
दहा	बीज - 31-03-2003			31.03.98
	1) बीज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	1549	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1539	उ.ना.
	3) बीज पुरवठा केलेले पंप संच संख्या	हजारात	11	2417
	4) बसविण्यात आलेली गोबर गॅस संयंत्र	संख्या	14210	उ.ना.
अकरा	सार्वजनिक आरोग्य 2002-2003		2002-2003	2002
	1) रुग्णालये	संख्या	13	964
	2) दवाखाने	संख्या	9	2081
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	66	1806
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	उ.ना.	174
बारा	प्राथमिक शिक्षण		2001-2002	2002-2003
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	2713	67062
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या	हजारात	214	11937
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक संख्या	हजारात	8	315
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	संख्या	26	38
तेरा	माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिकसह)		2001-2002	2002-2003
	1) माध्यमिक शाळा	संख्या	320	16917
	2) एकूण विद्यार्थी संख्या	हजारात	120	9864
	3) शाळेतील शिक्षक संख्या	हजारात	4	267
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	33	37
चौदा	उच्च शिक्षण		2001-2002	2002-2003
			(कनिष्ठ महाविद्यालये)	
	1) संस्था (नैद्यकीय व अभियांत्रिकी वगळून)	संख्या	5	1786
	2) एकूण विद्यार्थी संख्या	हजारात	5	1035

1	2	3	4	5
पंधरा	प्रौढ शिक्षण 2002-2003			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे (निरंतर शिक्षण केंद्रे)	संख्या		उ.ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	--	5410
सोळा	तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण - 2002-2003			
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	15	612
	अ) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	10	347
	ब) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	5	265
	2) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	1820	93169
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था	संख्या	2	146
	4) त्यांची पहिल्या वर्षाची प्रवेश क्षमता	संख्या	520	45232
	5) पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था	संख्या	3	170
	6) त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	860	40185
	7) व्यवसायशिक्षण संस्था (माध्य./उच्च माध्य.)	संख्या	25	उ.ना.
	8) त्यांची प्रवेश क्षमता	हजारात	3	उ.ना.
सतरा	परिवहन आणि दळणवळण 31.03.2003			
	1) एकूण रेल्वे मार्गाची लांबी	कि.मी.	194	5450
	2) रस्त्यांनी जोडलेली गांवे			
	अ) बारमाही	संख्या	1464	37585
	ब) हंगामी	संख्या	76	1927
	3) एकूण रस्त्याची लांबी (पृष्ठांकित)	कि.मी.	7000	224940
	4) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि.मी.	275	3710
	5) राज्य महामार्गाची लांबी	कि.मी.	849	33705
	6) प्रमुख जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	1389	48192
	7) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	1268	44183
	8) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	3045	95150
अठरा	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	द्विद्वय रेषेखालील कुटुंबे 1997-98 च्या सर्वेक्षणानुसार	लाखात	1.20	38.19
	2) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना			
	स्वरोजगारांची संख्या 2002 - 2003	संख्या	1927	55772
एकोणीस	रोजगार निर्मिती 2002 - 2003			
	1) रोजगार हमी योजना (मनुष्यदिवस)	लाखात	25.82	1545.05
	2) संपूर्ण ग्रामीण जवाहर रोजगार योजना (—"—)	लाखात	14.63	530.68
वीस	आदिवासी कल्याणकारी योजना			
	1) आदिवासीकरिता आश्रमशाळा	संख्या	2	929
	2) विद्यार्थी	संख्या	530	312907

VI

1	2	3	4	5
एक- विस.	<u>मागासबर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना 2002-03</u>			
	1) मागासबर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	39	243
	2) विद्यार्थी	संख्या	1737	19028
बावीस	<u>जिल्हा नियोजन 2002 - 2003</u>			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	26.21	3086.38
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	रु. कोटीत	76.08	422.97
तेवीस	<u>नागरी प्रवठा 2002 - 2003</u>			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	879	49921
	2) पुरविलेला एकूण साठ टन		<u>2002-2003</u>	<u>2003 अखेर</u>
	अ) गहू	हजार टन	21	863
	ब) तांदूळ	हजार टन	30	501
				<u>30.6.2003</u>
	3) शासकीय गोदामे	संख्या	13	994
	4) साठविण्याची क्षमता मे. टन	लाखात	0.10	5.84